

DRUŠTVO UPOKOJENCEV NOVO MESTO
ČITALNIŠKA 1
NOVO MESTO
upokojenci1@t-2.net

MESTNA OBČINA NOVO MESTO
Oddelek za družbene dejavnosti
Mateja Jerič, podsekretarka
NOVO MESTO

ZADEVA: PREDLOGI in POBUDE za vključitev v STRATEGIJO RAZVOJA
MO Novo mesto

Povabilo k sodelovanju pri pripravi Strategije razvoja Mo NM, smo v DU Novo mesto sprejeli kot odgovornost za pripravo predlogov, pobud in stališč za vse upokojence in vključujoče starejše prebivalce Mo NM.

Da bi predlogi in pobude zajele čim širši krog upokojencev organiziranih v društvih upokojencev s sedežem v Mo NM, smo društva upokojencev povabili na pogovor za skupno pripravo dne 14.10.2016.

Vabilu na pogovor se je odzvala predstavnik MO NM ga. Mateja Jerič, podsekretarka, predstavnik Razvojnega centra je svojo odsotnost opravičila. Pogovora sta se udeležila predsednika DU Uršna Sela in Mali Slatnik in svetnik MO Adolf Zupan.

Ga. Jerič je prisotne seznanila s stanjem na pripravi strategije, pripravljenosti Trajnostne urbane strategije in podala informacije, ki so jih prisotni v zvezi z pripravo strategije in položajem starejših želeli.

Sprejet je bil dogovor, da predloge posredujemo ge. Jerič do 24.10.2016, ki jih bo posredovala Razvojnemu centru za umestitev v Strategijo razvoja MO NM.

Predloge je oblikovala delovna skupina DU NM v sestavi: Rožca Šonc, Ana Bilbija, Marija Jazbec, Darinka Smrke, Cirila Surina Zajc, Adolf Zupan in predsednika DU Mali Slatnik Franc Dragan in predsednica DU Uršna sela, Mira Konček.

Tej strategiji kot temeljni strategiji občine mora slediti nastajanje izvedbene strategije za starejše in invalide. V tej temeljnih in izvedbenih strategijah mora biti skladno z novimi napotki stroke pri posamezni aktivnosti oz. planiranem ukrepu tudi odgovor na vprašanje KAKO SE BO IZVEDEL – finančno, časovno, kdo bo nosilec, način preverjanja izvedbe in poročanje.

Pri oblikovanju predlogov za vključitev v Strategijo razvoja Mo NM 2015 - 2030 smo izhajali iz:

1. Zavez, ki jih je Slovenija sprejela s podpisom mednarodnih deklaracij /Madrid, Berlin, Dublin/ Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva 2013-2020 in zakonov, ki zadevajo položaj starejših v družbi,
2. Priprave nacionalne Strategije dolgo žive družbe - 2030, ki jo pripravlja Vlada v medresorskem sodelovanju, kjer interese starejših zastopa ZDUS in katere nosilec je MDDSZEM,
3. Dejstev:
 - da upokojenci v številu prebivalstva v Mo NM /9.026/ predstavljamo 24,8% delež in med njimi starejši od 65 let 16,6% delež. Da demografski podatki do leta 2030 kažejo velik – 30 % porast števila starejših in to v starostni skupini, ki bo najbolj potrebovala različne podporne storitve, kar bo zahtevalo ustrezne ukrepe in vključenost starejših v družbena dogajanja,
 - da je pri pripravi tako Trajnostne urbane strategije kot tudi razvojne strategije potrebno upoštevati delež prebivalstva iz primestnega – ruralnega okolja,
 - in vodilo, da je potrebno zagotoviti in omogočiti čim več storitev, ki bodo omogočala čim daljše samostojno bivanje starejših v domačem okolju.

Predlogi:

1.

DRUŽBENA VKLJUČENOST

V Mo NM je potrebno zagotoviti večjo socialno in družbeno vključenost starejših pri pripravi ključnih dokumentov in oblikovanju občinskih politik ter zastopanost pri upravljanju in nadziranju družb in ustanov.

V okviru sprejete Strategije razvoja Mo NM je potrebno sprejeti Strategijo aktivnega, zdravega in kakovostnega staranja, kot izvedbeni akt z vsemi potrebnimi kazalniki. Prav bi bilo, da bi začeli s potrebnimi aktivnostmi, ki ne terjajo sprejem strategije in zagotovili več sredstev za delovanje društev upokojencev že v letu 2017, priprave dalj časa trajajočih aktivnosti na že znanih temeljih za oskrbovana stanovanja, dnevni center za dnevno varovanje, sprejem nekaterih »spoštljivih in deloma simboličnih prijaznih gest v odnosu do starejših in študentov, kot so brezplačni prevozi z mestnimi avtobusi, ali pa vsaj možnost prevoza s šolskim avtobusom za upokojence, uvedba brezplačne uporabe športnih in drugih javnih objektov, saj so jih ti zgradili v veliki meri tudi s samoprispevkom...

Za načrtovanje izvajanja, koordinacijo in spremljanje pa ustanovitev posebnega organa, primeren bi bil Urad za starejše /kot za mladino, invalide, Rome itd/. Pričakujemo, da se bo Mo NM na državni ravni in v okviru svojih pristojnosti na lokalni ravni zavzemala za socialno pravičnost in se na tej podlagi borila proti revščini med starejšimi ter proti socialni izključenosti starejših, ob načelu solidarnosti, dostopnosti in informiranosti do oblik socialne pomoči, možnost dela in pridobivanja zaslužka tudi po upokojitvi, medgeneracijskega povezovanja in sožitja ter prostovoljskih pomoči.

2.

ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI IN DOSEGLJIVOSTI STORITEV IN PROGRAMOV

Mo NM bo zagotavljala in skrbela za dostopnost in dosegljivost starejšim in drugim upravičenim skupinam

- Do storitev javnega programa Pomoč družinam na domu in podpirala razvoj novih skupnostnih oblik,
- Za zadostno število mest v institucionalnem varstvu starejših v domovih za starejše v skladu s porastom števila starejših oz. ustanavljanjem in organiziranjem stanovanjskih skupnosti,
- Za dnevno varstvo in začasne namestitve v institucionalnih oblikah varstva,
- Podpirala programe samopomoči za starejše na osnovi prostovoljstva, ki dopolnjujejo program Pomoči na domu - Program Starejši za starejše,
- S prostorskim planom načrtovala izgradnjo neprofitnih najemnih stanovanj, prilagojenih starejšim, oskrbovana stanovanja za starejše v obsegu njihovega izraženega interesa,
- Zagotavljala finančno podporo upravičencem do teh storitev (v skladu z zakonodajo in pristojnostmi občin)
- sledila novim programom e-oskrbe na daljavo in oblikam skupnostne skrbi.

3.

ZAGOTAVLJANJE AKTIVNEGA IN ZDRAVEGA STARANJA

Mo NM v skrbi za aktivno, zdravo in kakovostno staranje prebivalstva:

- Bo podpirala zdravstvene preventivne aktivnosti, pripravo in primeren nabor storitev za vzdrževanje in izboljšanje zdravja,
- Podpirala storitve dolgotrajne oskrbe po sprejetju Zakona,
- podprla potrebo po samostojnem oddelku oskrbe za dementne, saj obstoječe kapacitete DSO NM ne zadoščajo in niso v celoti ustrezne,
- podpirala javno zdravstvo in vsem dostopne zdravstvene storitve,
- skrbela za enakopravno vključenost in obravnavo ranljivih skupin,
- spodbujala in podpirala šport in rekreacijo starejših,
- poskrbela za urejene rekreacijske površine, sprehajalne poti s prostori za počitek in druženje,

- spodbuja in podpira ljubiteljsko kulturno ustvarjanje
- podpira vseživljenjsko izobraževanje in usposabljanje starejših za vključenost starejših ob razvoju digitalizacije poslovanja,

4.

MEDGENERACIJSKO POVEZOVNJE IN SOŽITJE

Mo NM bo tudi v bodoče podpirala delovanje med oz. večgeneracijskega centra dnevnih aktivnosti, HIŠO SOŽITJA, kot mesto povezovanja več generacij, s ciljem preprečevanja socialne izključenosti, spodbujanja med generacijske in znotraj generacijske solidarnosti in nudenja svetovalnih storitev in informiranosti. Dnevni center je tudi mesto vseživljenjskega učenja.

5.

DELOVANJE DRUŠTEV UPOKOJENCEV IN NVO

Društva upokojencev sledijo svojemu poslanstvu in skrbijo za članstvo in starejše s svojimi programi s področja kulture, športa, sociale, družabnih aktivnosti. Odpirajo se navzven za vse starejše, kot mesto socialnega vključevanja in skrbi za aktivno in zdravo staranje. S svojim delovanjem preprečujejo socialno izključenost, s humanitarnimi programi pa skrbijo za najbolj ranljive starejše. Za izvajanje teh programov mora občina v proračunu zagotoviti izvajalcem sorazmerni delež glede na delež števila upokojencev oz. starejših v občini.

Veliko število starejših (okrog 10.000 je starih nad 60 let, nad 65 let okrog 6000), od katerih jih je okrog 4000 vključenih v DU, ki opravljajo izjemno pomembno družbeno delo na področju sociale, športa, kulture, literature, rokodelskih del, svetovanja v »socialnih in pravnih stiskah«, na humanitarnem področju in drugih področjih, ki lajša delo najbolj ranljivi skupini naših občanov, ocenjujemo, da je namesto 18.000,00 EUR letno za dejavnost v letu 2017 potrebno nameniti najmanj 25.000,00 EUR in v letu 2018 30.000,00 EUR. Sedaj za starejše ni namenjeno niti 3 EUR na posameznika.

6.

V DOKUMENTU, KI OBRAVNAVA STRATEGIJO Mo NM

je potrebno:

ukrepe in aktivnosti za področje starejših ločeno izpostaviti po glavnih sklopih, opredeliti vsebine in dejavnosti za starejše, ki jih bo Mo NM financirala oz.

sofinancirala; podobno kot na drugih področjih in določiti prioritete in strukturna razmerja pri financiranju.

Poleg zgoraj navedenih predlogov Mo in županu posredujemo

Pobude

1.

Da MO NM podpre in s svojim sodelovanjem in zagotovitvijo ustreznega zemljišča oz. oprostitvijo komunalnega prispevka omogoči izgradnjo določenega števila oskrbovanih stanovanj na lokaciji, kjer jim bo po potrebi zagotovljen servis storitev za samostojno bivanje. Pri investiciji naj bi sodelovali tudi potencialni kupci, del pa naj bo namenjen najemu.

2.

Zaradi krajšanja časa zdravljenja bi bilo nujno, da Splošna bolnišnica Novo mesto oz. država zagotovi določeno število negovalnih mest ter mest za paliativno oskrbo. Sedaj se pogosto dogaja, da odpuščeni iz bolnišnice nimajo kam in je njihova oskrba neustrezna.

3.

S porastom demence, ki je še v posebnem porastu po 80. letu starosti, saj ji je izpostavljen vsak 4. starostnik je potrebno podpreti odprtje samostojnega oddelka ob upoštevanju spoznanj in doktrine pri skrbi za dementne.

4.

Poskrbeti za celovito informiranje in starejšim prilagojeno informiranost o vseh oblikah pomoči oz. storitev, ki so namenjene starejšim in njihovim svojcem pri urejanju in dostopnosti do različnih oblik pomoči oz. storitev ter povezav z institucijami, ki pomoč zagotavljajo.

Pri posredovanju sporočil se morajo upoštevati posebnosti starejših, ki so vidno ali slušno prizadeti in na razumljiv način komunikacije.

5.

Županu predlagamo, da na eno od prihodnjih sej občinskega sveta uvrsti točko dnevnega reda »Gmotni položaj starejših v MO NM - Izvajanje programa starejši za starejše«. Društvo upokojencev Novo mesto, ki v program vključuje starejše še iz Društev upokojencev Prečna, Brusnice, Uršna sela in svojih poverjeništev Podgrad, Birčna vas in Kamence, bo pripravilo gradivo za to predstavitev. Namen obravnave je predstavitev gmotnega položaja starejših, virih podatkov, ki jih program lahko nudi za oblikovanje socialnih programov društev, politik lokalnih skupnosti in na nacionalnem nivoju.

6.

Predlagamo, da strokovne službe pripravijo matriko aktivnosti vseh društev in nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo s humanitarnostjo in socialo. Na tej podlagi

pripraviti predlog optimalne alokacije teh aktivnosti s ciljem večje uspešnosti dela in učinkovitejše porabe sredstev za te namene.

Spoštovani, starejši ne moremo sprejemati odgovorov, da za izvedbo teh nujnih ukrepov ni dovolj finančnih sredstev. Gre v veliki meri za nerazumevanje nove situacije povečevanja deleža starejših v naši občini, državi in EU nasploh. To terjaja najprej predvsem spremembo miselnosti v pripravi razvoja družbe v prihodnjih desetletjih. Nova situacija pomeni tudi veliko priložnost. Na drugi strani pa veliko odgovornost. Ta je v tem, da bomo le s takim novim oz. spremenjenim načinom dela preprečili že nastajajoče in zagotovo neizogibne konflikte med ljudmi različnih generacij. Če pa to pripelje v prehudo stanje, ne bo možen več kakovosten razvoj medčloveških odnosov kot temelja za kakršenkoli razvoj razvitega sveta (kamor se na srečo več ali manj v posameznih sredinah uvrščamo). Ni pa primerno pozabiti, da so pomemben del podlag v javnem sektorju (zdravstvo, šolstvo) zgradili prav zdajšnji starejši v veliki meri s samoprispevkom, ki je v naši občini trajal skupaj kar 25 let. Na zdajšnji generaciji je temeljna odgovornost, da s svojim odgovornim delom prerazporeditve javnih sredstev ustvari prijazno družbo za vse generacije, starejši pa gradijo most med generacijami za skupno dobro.

Rožca Šonc _____
Predsednica DU Novo mesto

Novo mesto, 22.10.2016

